

Akreditacija:

Zagotavljanje zaupanja v gradnjo in v
grajeno okolje

Svetovni dan Akreditacije

9. junij 2017
(#WAD2017)

Akreditacija: Zagotavljanje zaupanja v gradnjo in v grajeno okolje

9. junija 2017 obeležujemo svetovni dan akreditacije, globalno pobudo, ki sta jo v želji, da bi izboljšala ozaveščenost o pomenu akreditacije, skupaj ustanovila Mednarodno združenje za akreditacijo certifikacijskih organov (IAF) in Mednarodno združenje za akreditacijo laboratorijev in kontrolnih organov (ILAC). Letošnja osrednja tema je, kako lahko akreditacija podpira strokovnjake s področja gradbeništva: od izvajalcev, proizvajalcev, projektantov, arhitektov, gradbenih inženirjev do regulatorjev.

Standardi in akreditirano ugotavljanje skladnosti so tržna orodja, ki se v gradbenem sektorju lahko uporabijo za potrjevanje gradbenih izdelkov in materialov, gradbenih tehnik in praks, varnosti in zdravja na gradbiščih, okoljskega vpliva in celo uporabe digitalne tehnologije v pametnih zgradbah.

Gradbeni sektor je kompleksen in visoko konkurenčen ter predstavlja izziv za podjetja, ki želijo povečati dobiček in zmanjšati stroške, hkrati pa izboljšati kakovost gradnje in zagotoviti varno okolje na gradbišču. Akreditacija podpira gradbeni sektor pri obvladovanju tveganja, mu pomaga izboljševati učinkovitost, izkazovati skladnost z zakonodajo, in zagotavljati zaupanje v oskrbovalno verigo.

Za katera vprašanja gre?

- Ali so zgradbe, v katerih živimo ali delamo, varne?
- Ali so uvedeni ukrepi za zagotavljanje, da so gradbišča varna za delo?
- Kaj nam zagotavlja, da surovine in gradbeni proizvodi ustrezajo specifikacijam in da so primerne kakovosti?
- Kako vemo, da so zgradbe sposobne zdržati ogenj, nevihto, povodenj, zrušenje, pogrezanje, vibracije?
- Kako lahko zaupamo trditvam glede vpliva na okolje in trajnosti gradbenih projektov?

Gradbeni sektor je pomemben za gospodarski razvoj, ustvarjanje delovnih mest in za okolje. Napovedi so, da bo do leta 2030 skupni obseg gradenj na svetu narastel za 85 %, na 15,5 bilijona dolarjev¹. Tako rast bodo omogočale razvite države, ki so si opomogle od gospodarske nestabilnosti, in razvijajoče se države, ki se bodo še naprej industrijsko razvijale. S tem ko svetovno prebivalstvo narašča in ko okrog polovica tega prebivalstva živi na urbanih območjih, se povečuje tudi potreba po gradnji poslovnih in stanovanjskih objektov ter infrastrukture. Hkrati pa je vedno manj naravnih virov, vedno več pritiskov na javne in zasebne finance ter zahtev glede vpliva na okolje in dolgoročne trajnosti gradbenih projektov.

Akreditacija lahko ta sektor podpira pri izpolnjevanju potrebe po pametnejši, čistejši in varnejši gradnji tako, da daje zagotovila o varnosti delovne sile na gradbišču, kakovosti in izvoru gradbenih izdelkov in surovin, energetski učinkovitosti zgradb, kakovosti projektiranja in arhitekture, varni namestitvi električnih in plinskih omrežij ter dolgoročni trajnosti zgradb.

V Severni Irski se v razpisih gradbenih del zahteva certifikacija sistema ravnanja z okoljem

V Severni Irski je v vsa naročila za gradbena dela, ki jih naroči Center za naročanje (Centre of Procurement Expertise – CoPE), vključena zahteva, da morajo vsi glavni izvajalci, ki sodelujejo pri razpisu, imeti in vzdrževati sistem ravnanja z okoljem (EMS), ki ima certifikat akreditirane tretje stranke. Center se je za ta korak odločil, da bi čim bolj zmanjšal vpliv, ki ga ima gradnja na okolje, in zagotovil, da izvajalci upoštevajo veljavne zakone in predpise.

Centralni direktorat za naročanje (Central Procurement Directorate – CPD) v povezavi s centri CoPE odobri in sprejme certifikacijo EMS pod pogojem:

- da temelji na priznanem standardu – na primer ISO 14001,
- da je osredotočena na gradbena dela in vključuje kontrolo gradbišč in
- da je certifikacijski organ tretje stranke akreditiran

Kakšna je vloga akreditacije?

Akreditacija določa strokovno kompetentnost, integriteto in nepristranskost organizacij, ki na podlagi mednarodnih standardov izvajajo storitve ugotavljanja skladnosti, kot so preskušanje, kalibracija, certificiranje in kontrola.

Akreditacija je nepristranski in objektiven proces, ki zagotavlja najmanj podvojeno, najbolj pregledno in najširše sprejeto pot do zagotavljanja verodostojnih in zaupanja vrednih rezultatov ugotavljanja skladnosti.

Akreditacijski organi so v večini držav ustanovljeni zato, da zagotavljajo, da so organi ugotavljanja skladnosti pod nadzorom kompetentnega organa. Mednarodno priznani akreditacijski organi, ki so strokovno ocenjeni kot kompetentni, podpišejo mednarodne dogovore, s katerimi povečujejo sprejemanje izdelkov in storitev preko meja in s tem ustvarjajo globalno infrastrukturo v podporo regulativnim postopkom odobritve trgovanja ter zaupanje v trg.

Ta sistem omogoča, da je delo, ki ga izvajajo akreditacijski organi, skladno po vsem svetu, in da se med akreditacijskimi organi vzdržujejo mednarodni standardi. S tem smo dosegli, da se lahko izdelki in storitve, ki so enkrat kontrolirani ali certificirani pod okriljem IAF in ILAC, sprejmejo povsod z enakim zaupanjem.

Švedski organi se v podporo kakovosti grajenega okolja sklicujejo na akreditirano certificiranje osebja

Boverket – Švedski nacionalni odbor za gradnjo in načrtovanje stanovanj, uporablja za certificiranje osebja certifikacijske organe, akreditirane po ISO/IEC 17024, za zagotavljanje, da so kompetentni kot:

- strokovnjaki za porabo energije v zgradbah v skladu z uredbo BFS 2011:9,
- strokovnjaki za zagotavljanje kakovosti med gradnjo zgradb v skladu z uredbo BFS 2011:14,
- strokovnjaki za prezračevalne sisteme v zgradbah v skladu z uredbo BFS 2011:16,
- strokovnjaki za protipožarno zaščito zgradb v skladu z uredbo BFS 2011:17,
- strokovnjaki za kulturne vrednote za zgradbe v skladu z uredbo BFS 2011:16,
- strokovnjaki za dostopnost v zgradbah v skladu z uredbo BFS 2011:18.

Kakšno korist imajo od akreditacije?

Vlada in regulatorji

Akreditacija je uveljavljen postopek, s katerim lahko dokažemo, da organizacije izpolnjujejo svojo regulativno odgovornost. Prav tako lahko akreditacija:

- zmanjša potrebo osrednjih in lokalnih vlad po zaposlovanju lastnih strokovnih ocenjevalcev. Akreditacija daje vladi zagotovilo, da se lahko zanese na komercialne ponudnike storitev ocenjevanja in kontrole v gradbenem sektorju,
- omogoča inoviranje in širjenje dobre prakse,
- z mednarodnim sprejemanjem rezultatov in certifikatov ter odstranjevanjem tehničnih ovir za trgovino gradi bolj konkurenčno gospodarstvo,
- gradi oskrbovalno verigo in javno zaupanje v dejavnosti, ki bi lahko vplivale na javno zaupanje, zdravje in varnost, ali na okolje.

Zagotavljanje večje varnosti na gradbiščih v Dubaju

Lokalna regulatorja, Oddelek za javno zdravje in varnost ter Oddelek za gradbeništvo (Public Health & Safety Department & Building Department) v Dubaju zahtevata, da dvižno opremo vključno z žerjavi in dvigali redno kontrolirajo akreditirani kontrolni organi. To pomaga regulatorju, hkrati pa zagotavlja varnejše delovno okolje.

Izboljšanje kakovosti stanovanj javnega sektorja v Hong Kongu

Hongkonški Stanovanjski sklad (Hong Kong Housing Authority) zgradi na leto v Hong Kongu povprečno 20000 stanovanj za javni sektor. Kakovost gradbenih materialov in sestavnih delov je glavna skrb tako sklada kot tudi industrije, saj bi predelava vsake neskladne zgradbe pomenila izgubo časa, dodatne stroške, varnostne implikacije in izgubo ugleda. Stanovanjski sklad se v celoti zaveda, da je certifikacija proizvodov predhodni postopek kontrole kakovosti in da daje večje zagotovilo kakovosti z rednimi strogimi presojami, ki jih izvaja kompetentni certifikacijski organ tretje stranke.

Stanovanjski sklad tako v svojih gradbenih projektih zahteva uporabo certificiranih proizvodov za deset glavnih gradbenih materialov. Razen teh gradbenih materialov, ki jih določi Stanovanjski sklad, se je na zahtevo različnih deležnikov razvilo ali se razvija tudi več certifikacijskih shem za gradbene proizvode (npr. jeklene ojačitve, barve, mehanske spojke, agregatni proizvodi itd.). Certifikacija proizvodov je zanesljivo sredstvo za zagotavljanje kakovosti proizvodnje skozi ves proizvodni proces, od vhodnih surovin, proizvodnje, kontrole, izbire in testiranja vzorcev do sledljivosti itd., tako da so za uporabo v gradbenih projektih na voljo kakovostni certificirani gradbeni proizvodi.

Kakšno korist imajo od akreditacije?

Gradbena podjetja

- Zaupanje, da so proizvodi in surovine varni in da so v skladu s specifikacijo, s čimer se zmanjšajo morebitne zamude, odpovedi izdelkov in stroški projekta.
- Zagotavlja varno delovno okolje za zaposlene.
- Uporaba akreditiranega organa za izvedbo neodvisnega ocenjevanja pomaga dokazati potrebno skrbnost v primeru sodnih postopkov.

V Novi Zelandiji kompetentnost gradbenega nadzora temelji na akreditaciji

Organi za izdajo gradbenega dovoljenja (Building Consent Authorities – BCA) v Novi Zelandiji, ti ki izvajajo izdajo gradbenih dovoljenj in kontrolo, morajo biti za dokazovanje svoje kompetentnosti in nepristranskosti akreditirani. Akreditacija se podeli po standardih in merilih, ki jih objavi Ministrstvo za gospodarstvo, inovacije in zaposlovanje (Ministry of Business, Innovation and Employment – MBIE). Cilj akreditacije je izboljšati nadzor, spodbujati boljšo prakso in izvajanje gradbenih projektov ter regulativni nadzor gradnje.

Proizvajalci gradbenih proizvodov

- Zanesljive meritve, preskusi in kontrole se izvajajo v skladu z najboljšo prakso, da bi se omejile odpovedi izdelkov, skrajšali roki in obvladovali stroški proizvodnje.
- Akreditacija po mednarodno priznanih standardih lahko zagotovi konkurenčno prednost in omogoči lažji dostop do izvoznih trgov.
- Regulatorji priznavajo akreditacijo, zato se z njo lahko poenostavijo postopki odobritve.
- Uporaba akreditiranega organa za izvedbo neodvisnega ocenjevanja pomaga dokazati potrebno skrbnost v primeru sodnih postopkov.

Japonske lokalne vlade in javne agencije se na področju industrije svežega betona in gradbenega materiala za javna dela sklicujejo na akreditirane preskuševalne laboratorije

Na Japonskem je sistem akreditiranja laboratorijev, ki temelji na zakonu JIS (Japan National Laboratory Accreditation System – JNLA), za preskušanje trdnosti betona in natezne trdnosti kovinskih materialov, sprejet v specifikacijah ali vodilih, ki jih izdajo lokalne vlade in javne agencije, kot del zahtev za preskuševalne zmogljivosti tretjih strank. Na podlagi teh zahtev so, na primer na področju industrije svežega betona in gradbenega materiala preskuševalne zmogljivosti akreditirane v skladu s standardom ISO/IEC 17025 kot preskuševalni laboratoriji, tako da lahko zagotovijo zaupanje v rezultate svojih preskusov in prispevajo k varnosti javne gradnje in grajenega okolja.

Kakšno korist imajo od akreditacije?

Lastniki zgradb in upravljalci objektov

Lastniki poslovnih prostorov oziroma upravljalci objektov so odgovorni za zagotavljanje varnega in učinkovitega okolja, ki podpira podjetja in druge vrste organizacij. Za spremljanje varnosti grajenega okolja uporabljajo upravljalci objektov storitve zunanjih izvajalcev preskušanja, kontrole in certificiranja.

Akreditacija omogoča, da lahko osveščeno izbirajo dobavitelje in imajo zaupanje v svojo izbiro.

To lahko vključuje preskušanje vzorcev azbesta, bakterij legionele, akustike hrupa, zvočne izolacije in kakovosti zunanjega zraka. Zajema tudi certificiranje monterjev obnovljive energije, montiranje alarmnih in varnostnih sistemov, kontrolo požarne varnosti, raziskave o vplivu azbesta, ocene tveganja za okužbo z legionelo in kontrole tlačnih posod.

Zagotavljanje varnosti tlačnih posod v Južni Afriki

Minister za delo (Department of Labour – DoL) priznava kontrolo na podlagi tveganja (Risk-based Inspection – RBI), ki jo izvajajo odgovorni za tlačne posode in generatorje pare v industriji. Te uredbe se uveljavljajo s pomočjo akreditacijskega programa, ki priznava, da bodo certifikacijski organi certificirali sisteme vodenja kontrole na podlagi tveganja. Koristi za industrijo so krajši čas izpada opreme in potencialno nižje zavarovalne premije.

Potrošniki

- Zaupanje v varnost novih in obstoječih zgradb ter splošne infrastrukture.
- Zaupanje trditvam o trajnosti, okoljski in energijski učinkovitosti poslovnih zgradb in domov.

Preskušanje kakovosti gradbenih proizvodov in materialov v Združenem kraljestvu

Preskuševalni laboratoriji delujejo na področjih gradbenih materialov (kot so beton, agregati, cement, tla, bituminozni materiali, strešni materiali, kamnine in naravni kamen, zidaki, jeklo), gradbenih proizvodov (kot so prometni znaki in drogovi za razsvetljavo, tla, neelektrični pribor in kuhinjsko orodje za dom, okna, zasteklitev in vrata, cevi, vodi in oprema, sestavni deli za vodovodne inštalacije, ventili, pribor in vodomeri, svetlobni pribor za vozila, žarnice in žarometi, barve in premazi, prometni znaki in drogovi za razsvetljavo, keramika, orodje ter umetne površine za športne objekte in igrišča), geotekstilij, NDT, tehničnih materialov, strojev in zgradb, akustike in preskušanja uhajanja zraka, za zagotavljanje zaupanja v oskrbovalno verigo.

Kalibracijski laboratoriji so specializirani za preskušanje na področjih akustike, dimenzij, mase, gostote, prostornine, sile, navora, trdote, električne napetosti, tekočin, temperature in vlažnosti.

Nadaljnje informacije

Več primerov, kako osrednja vlada, lokalne vlade in regulatorji v gradbenem sektorju uporabljajo akreditacijo za zagotavljanje pozitivnih koristi, najdete na <http://www.publicsectorassurance.org/topic-areas/construction>.

Nadaljnje informacije o Sporazumu o vzajemnem priznavanju ILAC (ILAC MRA) in seznam akreditacijskih organov podpisnikov so na voljo na spletni strani ILAC:

<http://ilac.org/ilac-mra-and-signatories/>

Nadaljnje informacije o Večstranskem sporazumu o vzajemnem priznavanju IAF (MLA) in seznam podpisnikov so na voljo na spletni strani IAF:

http://www.iaf.nu//articles/IAF_MEMBERS_SIGNATORIES/4s

The ILAC Secretariat

Phone: +612 9736 8374
Email: ilac@nata.com.au
Website: www.ilac.org

@ILAC_Official

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>

The ILAC Secretariat

Phone: +612 9736 8374
Email: ilac@nata.com.au
Website: www.ilac.org

@ILAC_Official

<https://www.youtube.com/user/IAFandILAC>